

Tizenegy rektorjelölt az orvosegyetemen

Sokáig emlékezetes viharok tépázták – az elmúlt év decemberében – a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem hírnevét. A választási procedurák kapcsán és dr. Szilárd János rektor lemondása okán pattanásig feszült helyzet megoldása érdekében még a népjóléti miniszter, dr. Surján László is Szegedre kényszerült. Látogatása és tárgyalásai nyomán megegyezés született arról, hogy a rektor úr az új választásokig hivatalában marad – hisz a miniszter nem fogadta el lemondását – az ideiglenesen működő Egyetemi Tanács pedig feladatát kapta az új Szervezeti és Működési Szabályzat kidolgozását.

Négy hónap elteltével, a március 23-án megtartott összegyűlésen elfogadták az új SZMSZ-t és a rektorválasztás módját. Ennek értelmében egyetemi tanárok közül, aki száz aláírást összegyűjt az egyetem polgáraitól, versenghet a rektori szék megszerzéséért.

Tegnap, hétfőn járt le az aláírásgyűjtések határideje, s délután bontották postát a SZOTE rektori hivatalában. A száznál több aláírást szerzők a következők: dr. Benedek György, dr. Csillik Bertalan, dr. Dobozsi Attila, dr. Fráter Lóránd, dr. Karácsonyi Sándor, dr. Kovács László, dr. Lencz László, dr. Ormos Jenő, dr. Süveges Ildikó, dr. Telegdy Gyula és dr. Vadon Gábor.

Az ily módon elkészült rektorjelöltlistát az egyetem tanári testülete elé terjesztik és a jelölést vállalók közül a tanári testület egyharmadának támogatását élvezők állhatnak ki programjukkal előbb az összegyűjtési majd a küldöttgyűlés elé. Ez utóbbin – április 29-én – választják meg a SZOTE új rektorát és új egyetemi tanácsát.

K. K.

Akadémiai könyvhét

A világhírű kiadó, a Cambridge University Press első önálló budapesti kiállítása nyitotta meg az akadémiai könyvhét rendezvénysorozatát hétfőn, a Studium Akadémiai Könyvesboltban. Az Akadémiai Kiadó – miként Takácsi Nagy Lorándné, irodalmi igazgató a megnyitót előtti sajtótájékoztatón elmondta – ezzel is a nyelvkönyvekre irányította a figyelmet, lévén, hogy az idejében kiadható ezeket helyezik előtérbe. A bemutatott 250 könyv zöme angol nyelvű, az oktatáshoz szükséges módszertani útmutató. Láthatók a legfrissebb – egy héttel ezelőtt megjelent – és a sokadik kiadást megért könyvek. Helyet kaptak a bemutatón természetesen a tudományos és irodalmi kiadványok, valamint az Akadémiai Kiadóval közösen megjelentetett művek is. A kiállított könyveket kedvezményesen áron, forintért vásárolhatják meg az érdeklődők.

A legrégebbi angol kiadó – amelyet 1534-ben alapítottak – a Cambridge-i Egyetem része, ez szavatolja kiadványai magas színvonalát. Évente 1200–1300 új könyvet és több mint 180 akadémiai és tudományos folyóiratot adnak ki – mondotta a megnyitón dr. Szűcs Tamás, a Cambridge University Press magyarországi képviselője. Kiadványaik értéke évente 50–100 millió font. A kiadónak több mint 50 országban van képviselője.

PORTRÉ ACÉL ERVINNEL

Az ároknál fontosabb a pódium

„Új műsorhoz új férfi kell”

Acél Ervin ezúttal feleségével érkezett Szegedre, aki városrendezési szakember. 17 éves fiát még Nagyváradon hagyta a 91 éves nagyapja „felügyelete” alatt.

– A pályázat előtt nemigen ismertük a nevért. Hogyan jutott eszébe, hogy Szegedet célozza meg?

– Huszonnyolc évet töltöttem Nagyváradon, s úgy éreztem, már váltanom kell. A művészek egy idő után szüksége van valami változásra. A rutinvesztélyt csak az új feladatok segítségével lehet elkerülni. Ehhez pedig nem elég vendégeskedni, új közösség kell, új környezet, új perspektívák. Az serkentően hat az emberre.

– Nem fájt a szíve a várad zenekaráért?

– De igen. Életemben mindössze két állandó együttesem volt. Rádásul Váradon tanítottam is a zeneiskolában, s a mai muzsikusaim jó része volt a növendékem. Ahhoz a zenekarhoz szentimentális kötődésem is van. Sokat dolgoztunk együtt, zenei életet csináltunk még a legnehezebb időkben is. Szegedre olyan szívvel jöttem, ahogy annak idején Nagyváradra. Biztosan kevesebb már bennem a fiatalos hév, de ezt talán a tapasztalat pótolja.

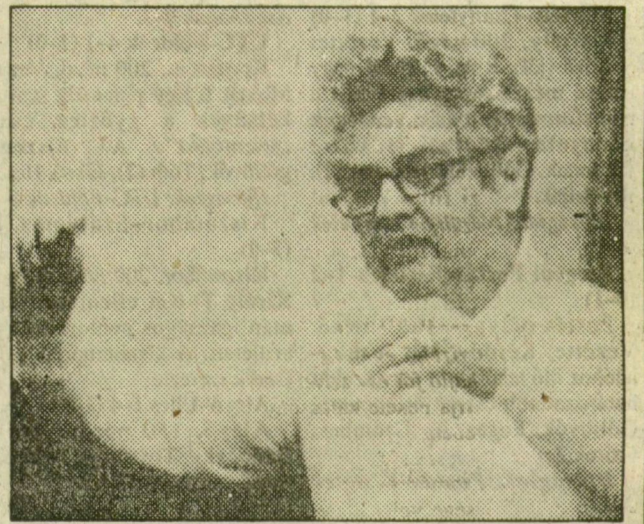
– Mit fog dirigálni új zenekarának?

– Nyáron a Szabadtéri Játékokon Erkel Hunyadi Lászlóját vezényelem, ez lesz a szegedi bemutatkozásom. Az idejéig elvárom még befejezem Váradon, de ősz-től filharmoniai koncertjeim lesznek itt sorban, és Gyűdi Sándorral tárgyalunk egy esetleges oratóriumbejelentés beindításáról. Gregor Józseffel úgy beszéltem meg, hogy a színházban én fogom dirigálni a Traviata bemutatóját, a Faust fejtűjét, és beállók a Varázsfuvolába, a Così fan tutába, valamint a Rigolettóba is.

– A szabadtéren nem sok próbalehetőség adódik. Ön sokat vagy keveset szokott próbálni?

– Nem vagyok a túlságos próbák híve. Szerintem több produkció is kevesebb próba kell. Sok próba csak akkor kell, ha a karmester vagy a zenekar nem ismeri a darabot. Ha mindenki tudja a dolgát, az összehangolás nem vesz igénybe túl sok időt.

– A szegedi zenekar ve-

Hétfőn este, egy gyulai koncerten vezényelte először a Szegedi Szimfonikus Zenekart az új művészeti vezető, Acél Ervin. Verdi Rigolettójából adtak elő keresztmetszetet. Az 56 éves dirigens Temesváron született, ahol zongora- és zeneelmélet-tanulmányokat folytatott. Karmesteri diplomáját a bukaresti Ciprian Porumbescu Konzervatóriumában szerezte. 1963-tól a Nagyvárad Állami Filharmonikus Zenekar karmestere, 1984-től vezetője. „Hűséges típus vagyok” – mondja. 1970-től jár vendégszerepelni külföldre, többek között az USA-ba, Mexicóba, Japánba és természetesen több európai országba, sokszor együttesével. „Soha nem harcoltam csak a magam karrierjéért, a zenekar sikere az én személyes sikerem is egyben.”

Dolgozott a drezdai és a dublini operaházban, valamint romániai színházakban. 1981 és 83 között az isztambuli operaház zeneigazgatója. 40 lemeze jelent meg. Jelenleg is állandó vendégprofesszora a római Respighi Akadémiának.

Japán és magyar művészek közös kiállítása

Japán és magyar művészek közös részvételével nyílt grafikai kiállítás a Nagano környéki Kamijamada városkában. Forgács András tokiói nagykövet nyitotta meg a kiállítást, amely a Japán–Magyar Baráti Társaság felkarolásával jöhetett létre. Két héttig tart nyitva a város kulturális központjában a hét magyar művész kiállítása.

Kamijamada hétezer lakosú japán kisváros, fűdői viszont évente 800 ezer turistát csalogatnak ide. Mint az a magyar-japán együttműködésben gyakorolt történelmi, baráti szálakon keresztül szövődtek ez esetben is a szorosabb kapcsolatok. Miszer Pál szobrászművész hozta össze Kamijamada és Verőce polgármesterét, úgyhogy idővel testvérvárosi kapcsolatok és szorosabb idegenforgalmi, gazdasági együttműködés is kialakulhat a két település között.

VÉGET ÉRT A MODERN ZENEI HÉT

Csodatévő temesvári trió

A Mai magyar zene hete évtizedes sorozatnak folytatásaként, századunk jelentős európai muzsikájának megismertetését tűzték ki célul a rendezők, a városi művelődésügyi osztály, s a Szegedi Konzervatórium. A Temesvári Contraste Trio – tagjai: Emil Sein (klarinét), Sorin Petrescu (zongora) és Doru Roman (ütő) – darmstadti kiemelkedő szereplésének köszönhető, hogy meghívást kapott Szegedre. Ott hallotta őket Huszár Lajos zeneszerző, s hozta a hírt, hogy előadói nagydíjat kaptak a nemzetközi modern zene híres német fellegvárában. Szegedi koncertjük megélése után szemernyi kétségünk sem maradt, hogy miért éppen ők kapták az értékes elismerést.

Mindhárman a szó szoros értelmében izig-végig muzsikusok. A zene számukra olyan természetes közeg, mint méhnek a virág, növénynek a fény, hálnak a víz, embernek a levegő. Teljesen mindegy számukra, hogy fűvös, billentyűs, vagy ütős hangszeren, üvegpháron!, vonóval megszólaltatott cintányéron!, vagy éppen saját ének-, vagy beszédhangjukon kell megnyilatkoznuk. Hangszereiket cserélgetik, s bármelyik instrumenthez is nyúlnak, az abszolút zene születik meg általuk. A kortárs zene nyelvén megszólaló tehetséges román komponisták valamennyi művének fő erénye, hogy egy pillanatra sem unalmas, hanem érdekfeszítően szuggesztív. A nyugat-európai kortárs zenétől való lényeges különbözősége abban rejlik, hogy míg ez előbb kevés kivétellel a kilátástalanságot, keserűséget, halál-sikolyos kihűlt érzelmeket, lemondást sugall, addig a román zenében azzal együtt, hogy ez a sajnos tipikus huszadik századi életérzés is részben jelen van, de vigasztalóvá teszi zenei mondanóit, hogy mégis valamiféle elszánt, mélytűző életérzés hatja át.

Ana Maria Avram zeneszerző Signum gemini című klarinétára, fuvolára s ütőre írt kompozíciója nagyon hatásos, gazdag emocionális tartalommal.

Remus Georgescu Ördögűzős című műve egy elvarázsolt világba repített. A pokol bugyrait járjuk. A klarinét, a zongora a hagyományostól eltérő hangszínnel nyög, suttog, sikolt, s kísérteties lobogású tűzként lobban az ütős hangszerek hangja.

Doina Rotaru kompozíciója Útmenti keresztek címmel az egyetemes emberi szenvedés stációit járja meg. Három szomorú furulyaszóval indul az érdekfeszítő darab, míg különböző drámai történések után elérkezik a végtelenül magára maradt, szenvedéstől kilügzött, törékeny emberi énekhanghoz. Az est egyik legmeggrázóbb erejű darabja volt ez.

A másik kitűnő kompozícióként a magyar Pongrácz Zoltán Improvizáció című darabját élveztük. Pongrácz virtuóz mestere a hangszínkeverésnek. Fantasztikus asszociációkra készítet zenéje. Képzeltbeli álomvilágba röpít. Ezúttal a három művész kizárólag ütőhangszeres összejátékával kárpátzott el bennünket.

Kedves gesztusként még egy magyar szerző művét tűzték műsorukra a román előadók. Márta Istvántól a J. M. W. Különös találkozása Rómeó és Júliával című kompozíció asszimetrikus ritmusú, motorikus lüktetésű zenéjével, a kitűnő előadásban, hatásos koncertező darabnak bizonyult. Ugyazint szívesen hallgattuk a német Hans Christian Dodelsen öserejű zongoramuzsikáját, melyet Sorin Petrescu mutatott be. Iancu Dumitrescu Zenith című érdekes kompozíciójában ismét a három virtuóz szólista sokoldalúságát csodálhattuk, mert ezúttal valamennyien ismét ütős hangszeren játszottak.

Az évad legjobb kamarakoncertjének mondható a

temesvári trió estje, de még ennek fényre sem halványíthatja el a szegedi konzervatórium művészeinek hangversenyét, mely szintén a Zenei hét századunk muzsikájából rendezvénysorozat része volt a múlt héten.

Örömmel tapasztaltuk, valamennyi előadó tökéletes, perfekt tudással és érzéssel tolmácsolta az általa választott kompozíciót. Így Delley József a második bécsi iskola nagy vezéregyéniségének, Arnold Schönbergnek Hat kis zongoradarabját.

Anton Webernnél aligha lehet szükségűbban megfogalmazni a lényegét. Amikor a mű egy-egy tétele csak 9 vagy 10 ütemből áll, az előadónak nincs lehetőségük az esetleges korrekciókra. Minden hangnak kifejezésteljesen ülnie kell, helyén kell lennie, hogy a mű hangulatának illékony varázsát a lehető legmagasabb hőfokon tolmácsolhassák. Ebben remekelt Sin Katalin (celló) és Huszár Lajos (zongora), akik Webern Három cselló darabját mutatták be. S nagy tetszéssel hallgattuk a konzervatórium fiatal új tanársegédjének, Bálint Zsuzsának kitűnő Webern tolmácsolását. A nehéz intonációs feladatokat kínáló Két dal-t kifejező, szép hangon énekelte Huszár Lajos értő zongorakísérettel.

Kimagasló teljesítményt nyújtott a két fűvös művész is. Edgar Varese Denisty 21,5 című darabját Bálint János fuvolázta pazarul, gyönyörű hangon, sugárszerűen. Ugyanez mondható el a kitűnő klarinétosról, Maczák Jánosról, aki Alban Berg négy darabját adta elő Kerek Ferenc zongorakísérettel. A zongoraművész nemcsak kamaramuzsikusként, hanem szólistaként is megmutatta, milyen érzéssel s lélekkel, szinte élvezettel intonálja korunk hangját. Karlheinz Stockhausen V. Zongoradarabja hangulatának fénye méltón keretezte be a szép hangversenyt.

Berényi Bogáta

tőnének egyik fő feladata, hogy operaelőadásokat vezényeljen.

– Életrajzomból látszik, hogy foglalkoztam ezzel a műfajjal is. Meggyőződésem azonban, hogy egy jó zenekarhoz elsősorban pódiumszereplés kell. Az árok is fontos, de a pódium sokkal inkább.

– Nagyváradon nem volt állandó operatársulat.

– Várad régen operettváros volt, s én ez ellen sokat harcoltam. Operaház építésére nem volt lehetőség, ezért kibéreltük a színházat, és ott szerveztem operaelőadásokat. Egy-egy ilyen minióvad 10 napig, tartott két-három művet játszottunk két-három előadásban, bukaresti, kolozsvári vendégénekesekkel, egy ottani amatőr kórusal és

természetesen a zenekarral. A díszletet és a jelmezeket a raktárból válogatta össze egy profi rendező.

– Kik a kedvenc zeneszerzői?

– Temesvári vagyok, német-osztrák zenén nőtem föl. Nagyon szeretem Haydn-t, Mozartot, Beethoven-t vagy Richard Straus-t. 1969-ben volt alkalmam részt venni a hollandiai Hilversumban Jean Fournet mesterkurzusán, akkor kerültek közel hozzám a franciák. Aztán az elmúlt időben sok kortárs román szerzőt vezényeltem, minden koncerten kötelező volt legalább egy „hazai” komponistától játszani valamit. Ezen kívül nagyon szeretem a magyarokat, Erkel-t, Bartókot.

(márok)

Nem lesz egyetemi nyomda

Eldöntendő kérdést írtam április 12-én a JATE-tanácsulésról szóló tudósítás fölő: Lesz-e egyetemi nyomda? A döntéshozó testület ugyanis elnapolta a döntést, mert kevesellte az információkat a létrehozandó egyetemi nyomdaipari oktató és termelő kft.-ről. Bizottságok további vizsgálódását kérte, s az egy hónap múlva esedékes következő tanácsülés elé utalta a régóta vajdó kiadó- és nyomdaügylet.

Csak tíz nap telt el azóta, s a fenti, határozottan kijelentő módú címet diktálta az az információ, miszerint a Szegedi Nyomda képviselője udvarias hangú levelet írt a JATE rektorának: *nincs mód arra, hogy további bizonylatlan ideig halasszák a nyomdaipari közös gazdasági társaság szerződésének megkötését.* Valószínűleg más ületféllel szerződik a tannomda, s a leendő kft. készséggel az egyetem rendelkezésére áll, várja a jegyzetmegrendeléseket. Ugyancsak megírta levelét dr. Anderle Ádám tanszékvezető egyetemi tanár, akinek a kiadó és nyomda (University Press) szervezetről-működéséről készített tervezetét már korábban elfogadta egy illetékes bizottság, s a professzort a kiadói tanács elnökének javasolta. Az egyetemi kiadó működését csak nyomdai háttérrel tudja elképzelni – írta Anderle; miután a tannomdával nem sikerült üzletet kötni, a jelenlegi JATE-kiadót pedig életképtelennek találja, alkalmatlannak a fejlesztésre – lemond a számára kilátásba helyezett (másodállásban betöltendő) elnöki posztrol.

Dr. Szabó Dezsőtől, a JATE gazdasági főigazgatójától megtudtam, hogy az új helyzetben azt a feladatot kapta, péntekre (április 26.) készítsen jelentést a rektorának: *milyen módon lehet a jegyzetkiadást megoldani – a kft. nélkül, egyetemi*

őnerőből. A gazdasági vezető lehangoltan saccolt: körülbelül negyedévre van pénz és kapacitás a jegyzetekre. Szerinte sem alkalmasak a mostani anyagi és személyi (szakember) feltételek a fejlesztésre, amelynek az lenne a célja, hogy az ősrégi jegyzetmizéria megszűnjön.

Fölhívtam a tannomdában Varga Ferencet is, aki sajnálkozva közölte: *kölcsönösen előnyös, jól előkészített, gazdaságossági számításokkal alátámasztott üzlet esett kúba.*

A tudósító tanácsalán. Az Egyetemi Tanács a minap úgy látta, hogy a kft.-szerződés nem eléggé előkészített. Gazdasági szakemberek – és a rektor is – úgy vélték, s most is hangoztatják, hogy ellenkezőleg... Mindenki tudja, hogy a jegyzetellátás megoldatlan, s ahhoz sem kell túl nagy képzelőerő, csak az intézményi gazdálkodás tendenciáinak ismerete, hogy belássuk: a jegyzeteket jövőre piaci áron nem tudja kifizetni az egyetem. Ha a most elejtett nyomda egyéb, hasznos is hozó vállalkozásaira gondolunk, meg arra, hogy a fejkvóta valószínűleg nem lesz elég az egyetem működéséhez, tehát jó lenne vállalkozni, nos, akkor tanácsalanságunk csak növekszik: mi lehet a valódi oka, hogy a T. Tanács minden jel szerint elpasszolt egy lehetőséget?

(sulyok)